

SFÂNTUL IGNATIE BRIANCIANINOV

Respect pentru oameni și cărți

Armele războiului nevăzut

Scrisori către monahi

SFÂNTUL IGNATIE BRIANCIANINOV

Armele războiului nevăzut

Scrisori către monahi

ediția a doua

Traducere din limba rusă de
Adrian Tănăsescu-Vlas

editura
Σοφία

București

Cuprins

1. Către un oarecare ieromonah aflat în necaz. 5
2. Către un monah care îndura necazuri în chinovie și, crezând că acestea îl împiedică să sporească, dorea însingurare adâncă 12
3. Unei monahii care își schimbase pravila de rugăciune cu una mai scurtă, dar cu luare aminte, și care simțise folos duhovnicesc în urma acestui fapt 14
4. Către aceeași monahie, care dorea să se mute dintr-o mănăstire în alta 18
5. Către aceeași 21
6. Către aceeași monahie, care din pricina înțețirii războiului dorea cu hotărâre să se mute în altă mănăstire 24
7. Către aceeași monahie 25
8. Aceleiași monahii, care părăsise hotărârea sa de a se muta în altă mănăstire 26
9. Unei oarecare monahii, cu prilejul morții unei rude foarte apropiate a acesteia 27
10. Către cineva care rabdă necazuri cu ajutorul citirii cuvântului lui Dumnezeu. 28
11. Către o monahie care dorea să intre sub îndrumarea duhovnicească a unui stareț 33
12. Către aceeași monahie 35

13. Către aceeași	38
14. Către aceeași, cu prilejul morții fratelui ei	39
15. Despre însemnătatea sfatului duhovnicesc. Puterea lui Dumnezeu se săvârșește întru neputințe. Despre pogorământul față de neputințele proprii	40
16. Către aceeași, ca răspuns la vestea despre sfârșitul unei alte monahii	42
17. Către aceeași	43
18. Către aceeași	44
19. Către aceeași	46
20. Către aceeași	47
21. Către aceeași	48
22. Către aceeași	48
23. Către aceeași	49
24. Către aceeași, la primirea tunderii	49
25. Către aceeași	50
26. Către aceeași	50
27. Către aceeași	51
28. Către aceeași	51
29. Către aceeași	52
30. Către aceeași	52
31. Către aceeași	53
32. Către aceeași	54
33. Către un oarecare întâi-stătător, despre milostenie	54

Respect pentru oameni și cărți

34. Către un frate aflat în ascultarea de chelar. . . . 62
35. Către cineva care, intrat de curând în
mănăstire, este supus ispitelor. 63
26. Către un părinte care pleca la Ierusalim. 65
37. Către un călugăr aflat în necaz. 67
38. Binecuvântarea unei întreprinderi bune. 69
39. Către o bătrână bolnavă, care a intrat în
mănăstire cu cele două fiice ale sale 70
40. Către un oarecare ieromonah, fiu
duhovnicesc 73
41. Către un frate care avea în mănăstire
ascultarea de secretar. 75
42. Către un părinte peste care se abătuseră
necazuri 76
43. Către un oarecare arhipăstor, care era în
Sfântul Sinod. 84
44. Către o oarecare fecioară care dorea să se
ocupe cu studierea amănunțită și practică a
creștinismului 93
45. Despre viețuirea după sfat 101
46. Către aceeași, despre aceleași. 102
47. Către aceeași 104
48. Despre pravila de chilie. Prin frica de
Dumnezeu se biruiește frica de draci. Despre
îndeletnicirea cu Rugăciunea lui Iisus 107
49. Despre boală. Despre gânduri. Despre smerenie,
răbdare și recunoștința față de Dumnezeu 110
50. Către o monahie 112

Respect pentru oameni și cărți

70. Către aceeași	154
71. Către aceeași	155
72. Către aceeași	155
73. Către aceeași	157
74. Către aceeași	158
75. Către aceeași	158
76. Către aceeași	160
77. Către aceeași	160
78. Către aceeași	161
79. Către o monahie foarte bolnavă	161
80. Către aceeași	163
81. Către aceeași	164
82. Cu privire la nou apăruta carte „Viața și scrierile starețului moldovean Paisie Velicikovski”	165
83. Către un oarecare întâi-stătător	169
84. Către un oarecare întâi-stătător	173
85. Către un frate care se îndeletnicea cu rugăciunea minții	189
86. Către un frate care se îndeletnicea cu rugăciunea minții	199
87. Către un frate care se îndeletnicea cu rugăciunea minții	220
88. Către un frate care se îndeletnicea cu rugăciunea minții	241
89. Către același	250

1.

Către un oarecare ieromonah aflat în necaz

Despre calea strâmtă și necăjită. Să ne încredințăm Purtării de grijă dumnezeiești. Înaintarea către adevărata cunoaștere a lui Dumnezeu are neapărată nevoie de ajutorul necazurilor.

Necazurile sunt o binefacere dumnezeiască. Păruta fericire pământească este schimbătoare și nu ține decât o clipă

Mă socot nevrednic de încrederea pe care mi-o arătați. Atunci când omul, în vremea necazului, își întoarce privirile către cineva, își întinde mâinile cu încredere către el, cere ajutor, înseamnă că presupune în el putere duhovnicească. Eu n-am putere duhovnicească. Sunt ferecat în lanțurile patimilor, mă aflu în robia lor, văd în mine însumi doar neputință. Ca om care și-a petrecut toată viața în suferințe, socot însă că este o datorie sfințită să sufăr împreună cu cei ce suferă. Doar din acest imbold vă scriu; doar în această privință să socotiți scrisoarea mea vrednică de atenția dumneavoastră: primiți-o ca pe un ecou al unui suflet care vă împărtășește suferința. În singurătate, în necaz, este plăcută chiar și o împreună-pățimire nimicnică.

În împrejurările de acum, căile omenești de a vă ajuta sunt tăiate. Nu vă puteți abate nici la dreapta, nici la stânga: trebuie, de nevoie, să

mergeți pe calea strâmtă și necăjită, care, din neurmatele judecăți ale lui Dumnezeu, s-a deschis înaintea dumneavoastră pe neașteptate.

Nu îmi este necunoscută situația aceasta. Nu o dată am avut prilejul să văd lipsa deplină a ajutorului omenesc; nu o dată am fost aruncat cruzimii unor împrejurări grele; nu o dată m-am aflat în stăpânirea vrăjmașilor mei. Și să nu credeți că situația grea a ținut doar o scurtă vreme. Nu! Au trecut în felul acesta ani; sănătatea trupului s-a pierdut, s-au istovit sub greutatea povării necazurilor puterile sufletești, fără ca această povară să se ușureze. De-abia trecea un necaz, de-abia începea să se limpezească situația mea, că din altă parte venea un nor nou și neașteptat, și un nou necaz se lăsa greu pe sufletul meu deja istovit și subțiat ca pânza de păianjen în urma necazurilor de mai înainte.

Acum socot că am ajuns la înjumătățirea zilelor vieții mele. Deja se vede celălalt mal! Slăbiciunea tot mai adâncă, bolile tot mai dese vestesc deja apropierea mutării din acest veac! Nu știu ce vifore mă mai așteaptă, dar când mă uit în urmă mi se bucură, fără să vreau, inima. Văzând multele valuri prin care a trecut sufletul meu, văzând locurile primejdioase pe care le-a străbătut luntrea mea, mă bucur fără să vreau. Vânturi puternice s-au abătut asupra ei; multe stânci de sub apă au pândit și au amenințat mântuirea ei – și încă nu am pierit. După socotința omenească,

ar fi trebuit să pier demult. Sunt încredințat că pe aceste cărări ciudate și anevoioase m-a purtat neurmata Purtare de grijă dumnezeiască; sunt încredințat că ea veghează asupra mea și mă ține, ca să zic așa, de mână cu dreapta sa cea atotputernică. Ei mă încredințează! Să mă ducă unde voiește; să mă aducă, așa cum vrea, la limanul cel lin, unde nu este durere, nici întristare, nici suspin. Îi văd pe mulți pe care lumea îi ferește, și inima mea nu pune pe soarta lor nici un preț. Morții zac în sicrie din marmură la fel de nesimțitori ca în sicrie din lemn: la fel de nesimțitori sunt față de monumentul măreț, înălțat de slava deșartă și de necunoașterea creștinismului, ca față de crucea din lemn smerită, pe care au împântat-o în pământ credința și sărăcia. Ei sunt deopotrivă jertfe ale stricăciunii. Foarte mult seamănă cu niște morți „fericiți” pământului, care sunt morți pentru veșnicie și pentru tot ce este duhovnicesc. „Morți” i-a numit Evanghelia. Să trâmbițăm slava lui Dumnezeu pe tărâmul și în obștea celor vii!

Înaintarea către adevărata cunoaștere a lui Dumnezeu are neapărată nevoie de ajutor din partea necazurilor ca să poată tinde pe de-a-ntregul către cunoașterea lui Dumnezeu. Celui pe care îl osebește ca să-I slujească îndeaproape, ca vas al harismelor duhovnicești, Dumnezeu îi trimite necazuri. De-abia i s-a descoperit lui Pavel, că îndată îi hotărăște ca parte în această viață ne-

cazurile, îi vestește despre acestea. *Eu îi voi arăta câte trebuie să pătimească el pentru numele Meu* (Fapte 9, 16), spunea Domnul despre Apostolul nou ales! Oamenii care aduc necaz și împrejurări grele sunt numai niște unelte în atotputernica dreaptă dumnezeiască. Perii capului nostru sunt la Dumnezeu numărați: oare fără această voie se poate apropia de dumneavoastră ispita? Nu! Ea s-a apropiat de dumneavoastră cu îngăduința lui Dumnezeu. Ochiul neadormit al Proniei veghează fără încetare asupra dumneavoastră; dreapta ei cea atotputernică vă ocrotește, vă cârmuiește soarta. Cu îngăduința sau la porunca lui Dumnezeu s-au apropiat de dumneavoastră necazurile, ca chinătorii de mucenic. Aurul dumneavoastră a fost aruncat în cuptorul ispitelor: el va ieși de acolo mai curat și mai prețios. Oamenii fac, în orbirea lor, rele, iar dumneavoastră vă faceți părtaș al Fiului lui Dumnezeu pe pământ și în cer. Fiul lui Dumnezeu le spune alor Săi: *paharul pe care Eu îl beau îl veți bea* (Mc. 10, 39). Nu vă lăsați pradă întristării, puținătății de suflet, deznădăjduirii! Spuneți-le, cinstite părinte, gândurilor dumneavoastră de trândăvire, spuneți-i întristării care v-a străpuns inima: *nu voi bea, oare, paharul pe care Mi l-a dat Tatăl?* (In 18, 11). Nu da acest pahar Caiafa, nu îl pregătesc Iuda și fariseii: totul e săvârșit de Tatăl! Oamenii care urmează de bunăvoie pornirilor inimii lor, care lucrează samavolnic, nu încetează a fi unelte, unelte

oarbe ale Purtării de grijă dumnezeiești, potrivit nesfârșitei înțelepciuni și atotputernicii a acestei Purtări de grijă. Să lăsăm oamenii la o parte! Să ne întoarcem privirile către Dumnezeu, să aruncăm la picioarele Lui gândurile noastre care se ridică și se frământă, să spunem cu evlavioasă supunere: „Fie voia Ta!” Și nu numai atât! Să sărutăm crucea ca pe semnul lui Hristos, care-l călăuzește pe ucenicul lui Hristos la Împărăția cerurilor. Spânzurat pe cruce era tâlharul de care se pomenește în Evanghelie: spânzurat era ca tâlhar, iar de pe cruce s-a mutat la cer ca mărturisitor. Oamenii îl omorau pe Ștefan cu pietre ca pe un hulitor împotriva lui Dumnezeu, dar prin judecata lui Dumnezeu i s-a deschis cerul ca unui templu viu al Sfântului Duh. Sfântul Tihon de Zadonsk, învinuit că este iute din fire, a fost nevoit să treacă de pe scaunul episcopal între pereții unei mănăstiri liniștite – și mănăstirea, în care sfântul păstor părea izgonit, i-a insuflat să-și închine restul vieții rugăciunii și altor nevoințe. Sfintele nevoințe i-au adus o comoară nestricăcioasă și nepieritoare a dreptății în Hristos, slava de la Hristos în cer și pe pământ. Întotdeauna m-a uimit soarta Sfântului Tihon; pilda lui a trimis mereu raze mângâietoare și povățuitoare în inima mea atunci când aceasta era înconjurată de întunericul căruia îi dădeau naștere, adunându-se, norii necazurilor. Eu sunt încredințat că doar îndeletnicirile călugărești pot să dea mân-

gâiere temeinică unui om aflat în cuptorul ispi-
telor. Ca mângâiere duhovnicească în necazuri
vă recomand scrierile Sfântului Marcu Ascetul,
aflate în prima parte a *Filocaliei*, iar pentru înde-
letnicirea cu rugăciunea – pe Isihie, pe Filotei și
pe Teolipt, cuprinși în partea a doua¹. Iertați-mă
că-mi îngădui să vă dau sfaturi! Primiți aceas-
ta ca pe un semn al bunăvoinței și al sincerității
pe care le scoate din sufletul meu împreună-pă-
timirea cu dumneavoastră și fără de care nu v-aș
fi încredințat tainele pe care le ascund, care și
trebuie ascunse în adâncul sufletului pentru ca
mărgăritarele duhovnicești de mult preț să nu
fie călcate în picioare de către cei ce iubesc și pre-
țuiesc mult doar mocirla lor. Cu gândurile înfă-
țișate în această scrisoare și cu altele, de același
fel cu ele, pe care le-am cules din Sfânta Scriptu-
ră și din scrierile Sfinților Părinți, m-am hrănit
și m-am sprijinit. Fără un reazem atât de puter-
nic cum aș fi putut să fac față necazurilor pe care
le-a îngăduit asupra mea atotbuna Pronie, prin
care aceasta mă rupea de iubirea față de lume
și mă chema la iubirea față de ea însăși? Față de
slabele mele puteri, necazurile mele au fost une-
le deloc mărunte, cum nu se întâlnesc mereu în
vremurile de acum. Faptul că n-au putut să mă
frângă îndată n-a făcut decât să sporească și să

---

¹ În *Filocalia* română, Marcu Ascetul se află în volumul
1, Isihie și Filotei – în volumul 4, iar Teolipt – în volumul
7 (n. tr.).

prelungesc suferințele mele: în loc să mă frângă în câteva zile sau câteva ceasuri, m-au chinat vreme de mulți ani. În necazurile acestea văd o facere de bine dumnezeiească; mărturisesc că ele sunt un dar de Sus, pentru care trebuie să-I dau mulțumită lui Dumnezeu, punându-l mai presus de orice fericire pământească, părută, pe care am văzut-o vreodată la alții. Și această fericire părută, oricât de sărăcăcioasă ar fi ea (doar este trupească!), ar putea fi oarecum de invidiat dacă ar fi trainică și veșnică, însă ea este schimbătoare, este de o clipă – și cum se mai chinuie cei răsfățați de ea atunci când îi trădează, atunci când o pierd! Ea nu are cum să nu se destrame, cum să nu fie răpită de moartea cea neîndurată și cu neputință de ocolit: cu nimic nu poate fi asemuită nenorocirea de care se ciocnesc pe neașteptate la porțile veșniciei cei educați de fericirea pământească, părută! Pe bună dreptate a zis Sfântul Isaac Sirul: „Lumea este o curvă: ea îi atrage cu frumusețea sa pe cei ce au înclinarea să o iubească. Prins de iubirea față de lume și încurcat de ea, nu va putea să se smulgă din mâinile ei până când nu se va lipsi de viața sa. Lumea, atunci când îl va despuia pe om cu desăvârșire, îl va scoate din casa lui (adică din trup) în ziua morții lui. Atunci va cunoaște omul că lumea este lingușitoare și amăgitoare.”

Dați-mi mâna: să mergem în urma lui Hristos, purtându-ne fiecare crucea sa și agonisindu-ne prin ea mântuirea.